

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 20 kr., ako zadane na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 27. prosenca 1871.

List 4.

Velikoserčno iskanje resnice.

Kristina je bila edina hči švedskega kralja, Gustava Adolfa, zmagovavca Rusov, Poljakov in Nemcev. Bila je v luterski veri prav skerbno podučevana in izrejevana; ko pa je v svojem devetem letu nekoliko od sv. katoliške vere slišala, je zdajci zaklicala: „O kako lepa je! To vero bom sprejela.“ Zavoljo teh besedi je bila Kristinica ostro svarjena, vendar ji pa ta misel, katoliško vero sprejeti, ni nikdar več iz serca zginila. Po smrti njenega očeta, ki je bil v vojski z Nemci pri Licen-u l. 1632 vstreljen in umerl, so švedski pervaki oskerbovali njeno zrejo in vladanje kraljestva, dokler Kristina ni dorasla. Dajali so ji zgolj luterske učeničke, ki so jo v mnogih vednostih in kraljevih dolžnostih podučevali, pri tem pa so ji močno grajali katoliško vero, pa tudi kalvinsko prav iz serca pristudovali. Ni je bilo menda kraljičine, ktera bi si bila za vednosti toliko prizadevala, kolikor Kristina. Po 12 ur na dan (6 dopoldne in 6 popoldne) se je učila in mnoge bukve čitala, zlasti pa je rada stare klasikarje prebirala. Besede Ciceronove so se ji bile globoko v serce vtisnile, besede namreč: „da le samo ena vera zamore biti edino prava, vse druge vere so krive;“ torej je pet lét mnoge vere prevdarjala ter eno z drugo primerjala, ker želela je zvediti, ktera izmed njih je edino prava. Kristina je bila bistroumnega duha, torej je v luterski veri kmalo zapazila veliko tacega, kar se ji je celo neverjetno zdelo. Pogovarjala se je zastran mnogih resnic katoliške cerkve s tolnačem portugalskega poslanca na kraljevem dvoru, poslednjič pa si iz Rima sprosi dva učena moža, ktera sta ji verske resnice razkladala, ji marsikake dvome in luterske presoje razkropila. Bolj kakor kdaj jo je spet obhajala misel: „katoliško vero bom sprejela!“ To pa se ni lahko zgodilo; ako bi se namreč vernila v katoliško cerkev, bi se mogla po državljanskih postavah švedski kroni odpovedati. Poslednjič vendar zmaga milost Božja. Sklenila je krono odložiti in sprejeti tisto vero ki je devetletna princeznja bila zaklicala: „O kako lepa je! To vero bom sprejela.“ Vse pregovarjanje je ni moglo od njenega sklepa odverniti. O priiliki, ko se je kraljevemu prestolu vpričo švedskih stanov slovesno odpovedovala, je imel stari grof Brahe nalogo ji z glave vzeti krono, ktero ji je bil pred tremi leti na glavo djal; toda njegovo serce mu tega ni nikakor dopustilo. Kraljica si je mogla sama vzeti krono z glave, ter mu jo v roke podati. Ko se je bila znebila vsih kraljevih znamenj, je v priprosti beli obleki sprejemala poslovljanje od švedskih stanov. Vsi so bili močno ginjeni, ker je bila Kristina poslednja kraljica iz hiše „Vaza.“ Poslednjič še pristopi govornik iz kme-

tiškega stanu, ter poklekne pred kraljico, jo za roko prime, roko kušuje, pa ni mogel kar besedice spregovoriti; solze so se mu bile po licah vderle, molče se verne na svoj prostor. Vse je bilo ginjeno do solz. O pripravnem času je Kristina zapustila svojo domovino, kjer ji ni bilo dopušeno po katoliško živeti. Podala se je z nekterimi zvestimi spremljavci v Hamburg; v Briselnu se je na tihem odpovedala luterski veri ter je prestopila v sv. katoliško cerkev, v Inomosta (Insbrodu) pa očitno in slovesno l. 1655. Papež so jo povabili v Rim, kjer je bila z vso častjo sprejeta. Bivala je vse svoje žive dni blizo cerkve sv. Petra. —

Kristina je skerbno iskala verske resnice, in jo je tudi našla v katoliški cerkvi; spoznala je njeno lepoto v njenih svetih naukih in zakramentih, v njenem vidnem poglavarji in njenih svetnikih, pa tudi v njenih spodobudnih obredih ali ceremonijah pri službi Božji; torej je prav lahko govorila: „O kako lepa si! Verniti se hočem v tisto cerkev, ktero so poprejšnji vladarji sramotno zaverгли.“ Kristina je resnico — sv. katoliško cerkev — više cenila kakor kraljevo krono; zato se ji je močnodušno odpovedala. Kristina tedaj osramotuje vse tiste mlačne kristjane, katerim ni veliko mar za vero, ter pravijo, da vsaka vera človeka lahko zveliča, če le pošteno živi; osramotuje liberaluhe vsih časov, kateri nočejo iskati resnice v dobrih katoliških bukvah, temuč vso svojo puhlo učenost zajemajo iz kalne mlake romanov, judovskih časnikov in družih katoliški cerkvi sovražnih bukev; zlasti pa osramotuje tagblatovce, ki nočejo spoznati lepote katoliške cerkve, celo v njenih svetnikih ne, ker njih življenje s svojim umazaniam peresom skrunijo! Kaj jim je neki storil sveti Alojzi? Kaj sveti Benedikt? Kar svetemu Benediktu podkladajo, da se mu je sanjalo, se njim sanja, pa morebiti še več, kakor sanja. Če se je sv. Benedikt zato po ternji valjal, da se z grehom ni umazal, kod pa se oni valjajo? Mar ne po blatu? Prav od njih piše sv. apostelj Pavel: „Živalski človek (animalis homo) ne razumeva tega, kar je božjega Duha; zakaj to mu je nespamet, in ne more spoznati, ker se po duhovno prevdarja.“ (I Kor. 2, 14.) „Oni preklinjajo, kar ne razumevajo; v svoji spačenosti bodo poginili.“ (II Pet. 2, 12.) V.

Sola po novih postavah in duhoven.

(Konec.)

Še bi utegnil kateri ugovarjati, vlada ima pravico tirjati od svojih podložnih pokoršino; če tedaj vlada zapove svojim podložnim duhovnom, da morajo zraven biti, morajo tudi duhovni, kateri so vladi podložni, vbo-gati. Če že tedaj ni družega vzroka te vladne zapovedi, je toraj lahko saj ta vzrok, da vlada hoče s to zapo-

vedjo duhovnom priložnost dati, da morejo vladi svojo pokoršino skazati. Ali more biti to vzrok omenjene zapovedi? Gotovo ne. Sej vlada, če zapoveduje duhovnom se vdeležiti novih postáv, jim ne zapoveduje kakor svojim podložnim, temuž kakor namestnikom cerkve. S tako zapovedjo bi vlada tirjala, naj duhoven skaže podložnost cerkve do vladine postave. Če se to zgoditi more, naj presodi oni, ki bi tako ugovarjal.

Za duhovne je še celo posebej po postavi določeno, da se mu ni treba vdeležiti šolstva, ker so vsi zastopništva v krajnem šolskem svetu prosti, kateri niso dolžni biti srenjski zastopniki; tako prosti so pa tudi duhovni.

Ali je pa duhoven v tej reči od cerkvene strani ravno tako prost? Da na to vprašanje odgovorimo, moramo premisliti, ali bi duhoven s takim ravnanjem delal v cerkvenem duhu? Vlada pripusti duhovnom pri šolskih postavah se vdeležiti le kakor cerkvenim namestnikom. Če pa cerkev postave same obsodi, ali se bo pa izvrševanja teh postav vdeleževala?

Morebiti pa kateri reče: Cerkev se ne peča za to, naj vlada o njenem ravnanji misli tako ali tako, ona le povsod priložnosti išče delati za zveličanje ljudi.

Da cerkev povsod priložnosti išče delati za zveličanje ljudi, je gotovo; vender je pa tudi ravno tako gotovo, da se cerkev nikdar slabega pripomočka ne bo poslužila, da bi kaj dobrega z njim storila, ker ni nikdar dovoljeno kaj hudega storiti. da bi iz tega dobro izviralo. Tudi nova šola, ktera je vstrojena po vladinih postavah, je priložnost, kjer naj cerkev dobro pospešuje, kakor ima cerkev tudi sedanje čase povsod ne le med vernimi, ampak tudi med nevernimi narodi vero označevati in dobro pospeševati. Ali so pa tudi pripomočki, katerih naj bi se cerkev v teh okolišinah poslužila, pravi, to je, pripravnih in pripušnih?

Da zamoremo pripravnost in uvrstitev pripomočkov ložej presoditi, treba nam je gledati na namen, ktere ga hočemo s temi pripomočki doseči. Namen je pa ta, da namreč dobro v cerkvenem pomenu, to je, da vero in katoliško izrejo pospešujemo pri katoliških otrocih. Ali je pa pripomoček, ktere ga vlada duhovnom v ta namen podaja, pripraven? Kakšen je ta pripomoček? Da namreč sme duhovšina katoliške otroke podučevati v keršanskem nauku in jih k božji službi napeljevati: do drugih reči pa cerkev v šolah nima pravice imeti vpliva. Ali pa more vlada braniti cerkvi, da bi svojih vernih ne podučevala v keršanskem nauku, in jih k božji službi ne napeljavala, kakor cerkev za dobro spozná? Tedaj to, kar je viditi pripomoček, ni noben primóček, ker vlada duhovnom nič več ne privoli kakor toliko, kolikor si ne upa braniti.

Da pa še bolje presodimo, ali so ti od vlade ponujani pripomočki k našemu namenu pripravnih ali ne, mislimo si, da se jih cerkev posluži na eni strani tako, kakor jih vlada ponuja, na drugi strani tako kakor jih vlada braniti ne more; kdaj bo cerkev v dosego svojega namena bolj prosto ravnala in več sadu pričakovala?

Če se cerkev tega pripomočka zunaj dotike z vladnimi postavami posluži, se vlada postavno zoper to ne more pritožiti; če se ga pa cerkev v zvezi s šolskimi postavami posluži, ima pa vlada, ker se je cerkev njene postave poslužila, postavno pravico se pritožiti zoper cerkveni vpliv v druge šolske reči, ker je to po postavi prepovedano. Ker pa po postavi ni prepovedano drugim tvarinam imeti vpliv v keršanski nauk, in tedaj smejo tudi v duhu veri nasprotnem postavno razlagovani biti, je pa očitno, da izobraženje in keršanska izreja katoliških otrok ne more biti brez tega vpliva, posebno če se vlada hoče, kakor je pričakovati, teh svojih novopostavnih pravic pri podučevanju poslužiti. Ta vpliv bo pa vlada gotovo hitro spoznala in po postavi branila.

Če bi pa kateri mislil, da bo duhoven pri podučevanju keršanskega nauka več veljave imel, ako je od vlade tako slovesno v šoli postavljen (saj na videz), bi mu odgovoril, da je pri našem vernem ljudstvu še zmerom več spoštovanja do sv. cerkve kakor do vlade, in gotovo bo tedaj več veljala beseda duhovnova, če se bolj očitno pokaže kakor poslanca sv. cerkve, kakor ko bi se kakor poslanca sv. cerkve tako rekoč zakril, in se le bolj kakor vladnega poslanca pokazal.

Ker se pa tudi po novih postavah lahko zgodi, da bi duhovnovi součitelji v šoli kaj zopervernega učili, kakšno veljavo bi tedaj imel keršanski nauk na tako oskrunjenem kraju? Kolika nevarnost za veljavo keršanskega nauka! Ali bi bilo pač prav, da bi še celo duhoven sam hotel keršanski nauk tej nevarnosti izpostavljati? Ali naj ne premislimo tukaj besed našega Zveličarja, s katerimi zaterja, kako previdno naj se dela s tim, kar je „sveto“, „biseri“? Če je pa veljava keršanskega nauka v šoli, in potem tudi drugej poderta, kakšen vseh bo potem imelo podučevanje v keršanskem nauku, in kaj imajo potem posebno katoliški duhovni pričakovati? In vsega tega se sami krivi storé.

To je sicer res, da duhoven lahko tudi zunaj šole svoj namez doseže, si bo mislil drugi, ali ker bodo ljudje potem mislili, da drugi nauk ni potreben, ne bodo pustili svojih otrok v drugih rečeh podučevati; tedaj bodo otroci škodo terpeli, ker bodo nevedni ostali.

K temu ugovoru bi bilo omeniti, da vednost ni nar večji sreča, ampak je le pripomoček k pravi sreči. Če bi pa katoliški kristjanje taki pripomoček v svoje pogubljenje rabiti imeli, je boljše, da ga nimajo. Posebno v današnjih brezvernih časih se je v tej zadevi bati. Če bi bila pa tudi ta pritožba opravičena, da namreč vednost med ljudstvom zastaja, ker se duhovšina brezverni šoli odteguje, vender ta pritožba ne zadeva cerkve, ampak vlado: sej je vlada sama cerkvi odvzela podučevanje otrok. Če bo pa duhovšina previdila, da bo tudi v teh okolišinah res za dušno škodo, ker otroci družih reči ne znajo, bo pa gotovo zmerom pripravljena, kakor je že bila in je še po nekterih krajih, podučevati verhi keršanskega nauka tudi druge tvarine, pa v keršanskem duhu.

Morebiti pa kateri reče: Duhoven pa lahko v šolskih svetih svoje tovarše veliko pregovori, in tako veliko hudega odverne.

Čigava beseda več velja, ali tovarševa, ali predstojnikova? Kdaj bo tedaj duhovnova beseda več veljala pri šolskih svetih, ali kadar bo govoril kakor ud šolskega sveta do svojih sudov, ali kadar bo govoril kakor namestnik katoliške cerkve do šolskih svetovavcev, kakor katoliških kristjanov? Da pa ložej presodimo veljavo duhovnovne besede, ozirno se še na posebne lastnosti zborovih udov. Udje šolskega svetovavstva so ali dobri v katoliškem duhu, ali mlačni, ali pa slabi. Če so dobri, bodo duhovnovne besede radi poslušali, bodi si kjerkoli, tedaj zavolj teh bi bil duhoven v šolskih svetih brez potrebe. Kteri so pa slabi, in bi duhovna zunaj šolskih svetov ne poslušali, bodo pa veseli, da imajo priložnost in pravico, ako je duhoven pri šolskem svetu, njemu se zoperstavljati in ga še zaničevati. Kteri so pa mlačni, bodo pa gotovo za dobro ložej serčni, če vidijo, da se duhovšina serčno za resnico in pravico poganja; z nasprotnim ravnanjem duhovšine bi bili pa prav lahko po svojih spridenih tovarših na nasprotno stran napeljani.

Pa sej kakor predsednik v krajnem šolskem svetu (ako je duhoven izvoljen) ima pravico vse sklepe samovoljno ustaviti, ki bi bili po misli njegovi šoli v kvar. Toda duhoven kakor predsednik je le vender vladino orodje, da tedaj le to sme imeti za šolski kvar, kar bi bilo tem šolam nasproti, ktere morajo imeti brezverno

podlago. Če bo pa hotel sklepe, kateri so zoper cerkev, samovoljno ustavljati, bo kmali zoper njega pritožba, in da bo vlada tako pritožbo zoper duhovna rada sprejela, nam so priča njeni namestniki; sej je bil nekdo izmed njih vradno pripravljen še celo sv. aposteljna Petra po novih postavah obsoditi, ko bi bilo mogoče.

Če se pa tudi duhovnu ne vidi koristno, da se vdeleži svetov, bo kateri rekel, ima pa saj v tem pomoček, da zvé, ako bi se imelo kaj zoper cerkev in vero sklepati, in to lahko potem svojim cerkvenim predstojnikom naznani, da potem išejo zoper to pomoči. Tukaj je treba tudi razločiti, ali je ta pomoček pripušten, ali ne, in ali je potreben, ali ne. Da bi se ta pomoček rabiti ne smel, bo poznej spričano; pa tudi mislim, da ni toliko potreben. Če so svetovavci duhovnemu pastirju že sicer znani kakor dobri kristjani, bi ne bilo prav, če bi jim duhoven brez pravega vzroka nezaupnost razodeval. Če bi pa sumil, da eden ali drugi je zopercerkvenega duha, se tega lahko po drugih dobro katoliških udih prepriča. Če bi bili drugi vsi slabi, je pa morebiti saj eden dobrih vmés, kateri je kakor katoliški kristjan dolžan varovati se s hudobnimi družbo imeti zoper cerkev, in po svoji moči greh braniti; in če tega drugače ne more, naj pové cerkvi; ako pa cerkve ne poslušajo, so kakor neverniki in očitni grešniki. Če bi pa še enega dobrega ne bilo, in bi bili vsi taki, ali bi se jim smela katoliška mladina izročiti? Kaj bi pomagalo duhovnu, če bi bil pri takih okolišinah tudi v svetu, če bi se tudi do cerkvene gosposke pritožil? Gotovo pa bo imela cerkev zmerom pripomočke čuti nad svojo čedo.

Pripomoček, ktereja nam vlada podaja za naš namen, namreč za katoliško izrejo mladine, v načelu tedaj ni pripraven. Če bi ga pa vender, kakor si bodi, hotli rabiti, poglejmo, ali je saj pripušten.

Vladne šolske postave, kolikor cerkev zadevajo, ne morejo imeti druge veljave za cerkev kakor ponujane pogodbe zaradi tistih reči, ktere so vzete. Zavolj katerih reči naj se pa po namenu šolskih postav cerkev z vlado pogodi? Te reči so nekatere pravice. Vlada ponuja cerkvi pravico v vladni šoli keršanski nauk učiti, otroke k božji službi napeljevati, in v njenih šolskih svetih sedeti. Vlada je pa tudi v tej pogodbi izgovorila, ktere pravice naj pa cerkev vladi za to prepusti. Ktere so pa te pravice, katerim naj se cerkev v tej pogodbi odpove? Pred vsem naj cerkev pusti pravico nadzorništva nad podučevanjem in izrejo katoliških otrok; naj se potem odpove pravici, ktero ima do svojih vernih kakor mati do svojih otrok, in naj si le toliko pravice obderži ali pa še manj, kakor jih imajo njeni otroci v vladnih šolskih svetih, da bodo tudi otroci svoji materi smeli zapovedovati (ker jim je po postavi pripušteno v šolskih svetih tudi v zopercerkvenem duhu sklepati, in imajo večino); naj bi cerkev poslednjič pustila ves svoj vpliv do družih šolskih tvarin v vladni šoli, če bi bil od cerkvene strani še bolj potreben; naj bi ona kakor zastopnica resnice v tej reči nič več pravice ne imela, kakor n. pr. zastopniki laži (zastopniki krivoverskih in neverskih družtev). Če tedaj duhoven po vladnih mislih v cerkvenem imenu vladne pravice sprejme, se tudi djansko popred imenovanim cerkvenim pravicam v cerkvenem imenu odpove, naj že v mislih ali z besedo še toliko protestuje.

Kako lahko se pa potem zgodi, da vlada cerkvene pravice, ktere je duhovšina v cerkvenem imenu vladi, če tudi ne z besedo, pa djansko odstopila, zase ohrani, svoje pravice pa cerkvi odtegne, sej je vlada sama že to poterdila. S takim ravnanjem podá duhoven sam vladi orožje, da se ložej zoper cerkev vojskuje. Tako ravnanje duhovnov bi bilo podobno ravnanju človeka, kateri, namesto da bi se vode varoval, ktera mu žuga

življenje vzeti, še celo v derečo reko gre, če ravno ima že to, kar misli rešiti, na suhem.

Če bi pa kateri rekel, sej vlada ne misli pogodbe delati, ampak le nekatere reči cerkvi nazaj ponuja, ako jih hoče vzeti. — Pri tem je treba gledati, kako vlada cerkvi te reči dati hoče; ali tako, da jih cerkev lahko vzame, kadarkoli in kjerkoli hoče, brezpogojno v last, tega (namreč podučevati keršanske otroke v veri, in jih k božji službi napeljevati, kjer in kakor sveta cerkev za dobro spozná), ji braniti ne more; ali pa tako, da se jih cerkev po vladinih postavah posluži; to pa je gotovo pred omenjena, djansko izrečena pogodba, ktero vlada cerkvi ponuja.

Da je vladna postava res pogodba za cerkev, pričajo nam še celo postave same, ker po §. 4 teh postav imajo le tiste zasebne, tedaj tudi cerkvene šole javne pravice, pri katerih so vse postavno za to tirjane zahteve spolnjene.

Kdor ni z menoj, pravi naš Zveličar, je zoper mene, in kdor ne pobira z menoj, raztresa. Cerkev je svoje pravice prejela od Kristusa. Po božji pravici ima tedaj čuti nad vso sebi izročeno čedo, da se nobeden po njenem zadolženji ne pogubi. Kakor kvas vse testo skvasi, tako mora cerkev s svojim naukom in zveličanskimi pripomočki ljudi prešiniti, in jih za Božje kraljestvo pripravne storiti. Ali more tedaj biti tisti s Kristusom, kateri te pravice, če ne ravno izdá, pa saj zataji, kadar jih je treba spoznati? Če pa ni s Kristusom, je zoper njega. Kdor tedaj ne pobira s Kristusom, s cerkvenimi od Kristusa ji izročeni pravicami, on raztresa.

Pa tudi še od druge strani moramo našo reč presoditi. Vlada in cerkev ste si ena proti drugi kakor dva človeka, ki sta med seboj samosvojna (neodvisna) v svojem področju. — Mislimo si naslednjo priliko: Neki človek je sklenil kaj hudega storiti. To pové svojemu tovaršu, in pravi: Prav rad bi te zraven imel, ker veliko ložej potem svoj namen dosežem. Če mi pa le nočeš pomagati, bom že skerbela, da to vender dosežem, kar želim. Obernimo to na naše cerkveno-vladne zadeve.

Vlada je dala postave, ktere je sv. cerkev kakor pregrešne zaznamovala: sej to tudi vsak lahko spozná, ker te postave v brezvernost napeljujejo. Vlada je tedaj povedala s svojimi postavami namen, ktereja želi doseči. Ona je povedala pa tudi pomočke in pomagavce, kateri naj bi ji v ta namen služili. Ali naj se tudi katoliški duhoven tem pomočkom in pomagavcem prišteva? Gotovo veljajo tudi tukaj pravila npravne vednosti o vdeleževanju ptujih grehov; po teh pravilih, sej jest mislim, bi to ne bilo pripušteno.

Ker so res duhovni nar bolj zmožni pri šolah, zraven pa vender niso zmožni brezverne postave ubraniti, imajo tedaj le zmožnost, da prav lahko vernemu ljudstvu nevarnost zakrivajo, da se brezverni duh toliko ložej razširja. Ali pa smé duhoven ljudstvu to nevarnost še celo s svojim lastnim obnašanjem zakrivati in tako zopercerkvene namene pospeševati?

Da bi se tedaj duhoven takih vladnih pomočkov v dosego svojega namena ne smel poslužiti, mislim, da je dokazano. Poslednjič naj samo še omenim, da se mi ta pomoček ne vidi samo nepripraven in nepripušten, ampak še celo škodljiv. Gotovo lahko vsak iz postav spozná, da bo duhoven pri spolnovanju teh postav moral priti v zamero pri svojih faranih; in da to ovira duhovno pastirstvo, lahko vsak presodi, kateri že posebno iz lastne večletne skušnje pri duhovnem pastirovanju lastnosti duhovne čede spozná.

Če bi se pa nam vidilo, da bo pri takem ravnanju duhovšine domača šola umirala, moramo pa misliti, da tega ni duhovšina kriva, in da tudi pomagati ne more. Ali mar naj dela, da bi šolo rešila, zoper svojo vest?

Vender pa po moji misli bi bilo to le videzno, in taki strah bi bil nepotreben. Ali naj si ne mislimo, da dandanašnje okolišine, ktere je Bog pripustil, so tako rekoč njegov klic do cerkvenih služabnikov: Vzemi svojega edinega sina Izaka, kterega ljubiš, in ga mi daruj. Kakor je pa Bog od Abrahama tirjal ne daritev toliko, ampak veliko bolj pokorsino; toraj mu je bil Izak ohranjen; tedaj smemo pa tudi mi upati, da bo Bog nam katoliško šolo ohranil, če smo mu pokorni. K...

Velesovo.

IV. Pripovedka.

Velesovo je zelo stara fara. Pred letom 1238 je bila sedanja podružnica sv. Marjete na Trati farna cerkev. Oddaljena je prijazna cerkvice dober streljaj od vasi, imenovane Velesovo, na poti proti Kranju, ki daje tudi celi fari svoje ime. Zidali so to cerkev zaradi priprave lege na prijaznem mestu, kjer stoji še dandanašnje, pa prej ko ne ni bilo še taja sedanje vasi Trate, ki se zdaj pod cerkvijo na zapadni in južni strani razprostira. Misel ta opira se prvič na to, ker nikjer se ne omenja v izvirnem pismu ustanovitev samostana tukajšnega vasi Tratinske, temuč edino le sv. Marjete v Velesovem; drugič je sploh govorica in znano, da ste vas Adergas, stoječa okoli samostana, in tudi Trata postali pozneje že po sozidanem samostanu, kajti naselovale so dominikanarice na svojem posestvu svoje pridne in zveste posle proti temu, da so plačevali davek od podeljenega zemljišča, in na leto posebne opravila opravljali; sv. Marjeta bi tretjič prej ko ne ne bila zvana v Velesovem, ampak na Trati, tudi fara bi ne bila Velesovska, ampak Tratinska, ko bi bila vas Trata namreč že pred samostanom in takrat že stala, ko je bila cerkev. Cerkev sv. Marjete je bila potemtakem v starodavnih časih farna cerkev v Velesovem, stoječa na nekoliko zvišanem kraju na samem, in je še le sčasoma se spremenila v podružnico na Trati.

Iz farovža sv. Marjete tedaj, tako pravi pripovedka, stopi l. 1223 nekega lepega jutra, ko je ravno solnce prijazno okolico s svojimi dobrodejnimi žari pričelo razsvitljevati, domači gospod župnik z brevirkom pod pazho ven na plan, ter jo zakrene proti dolinici pod Štefanjo goro. Počasi poleg lepega travnika jo korači naprej ter moli in opravlja med potjo brevirk; kužek skaklja okoli gospoda vesel, da sme tudi on danes z njim iti, teka pred njim in za njim, dela sto in sto nepotrebnih potov razveseljuje se po svojem. Naenkrat pa se zgubi in bilo ga ni več časa, in še le ko se gospod proti domu oberne, prisopiha psiček za njim, skaklja in laja, se spenja po njem ter ga zoper navado vleče za suknjo in nekako s silo nazaj sili. Žaba, si misli župnik, kaj ti je danes, da si tako čuden? In ko kužek le ne odjenja ga cukati in nazaj vleči, si misli župnik: kaj mora pač žival imeti, ker se tako nenavadno danes vede; hočem viditi, kaj ima, in oberne se ter gre po volji kužetovi nazaj proti gozdu. Psiček to viditi, skaklja in laja veselo, teče pred njim, se ustavi in zre v gospoda, in ko vidi, da gospodar sledi, teče naprej, se zopet ustavi in ozira proti njemu kakor poprej. Tako se vede in ponavlja svoje burke zvesta žival, in sicer tako dolgo, da pripelje gospoda v gozd.

V gozdu ostane kužek pred nekim hrastom, kateri je rasel na mestu, kjer dandanašnji stranski oltar sv. Dominika stoji. V ta hrast se zaganja psiček, maha z repom, cvili in laja, in ko župnik blizo pride viditi, kaj da žival pred tem drevesom ima, zagleda na hrasti podobo Matere Božje z Jezuškom v naročju, kakor se še zdaj vidi v velikem oltarju samostanske cerkve Velesovske v posebno za njo narejenem kraju pod sliko Marije, Božje kraljice.

Hrast, na katerem je stala omenjena podoba, je bil debel že trohilen štor, kterega je vihar, že silo staro in poškodovano drevo, kdaj prelomil; v sredi na štoru je bila Mati Božja, o straneh pa so se vile žive, zelene vejice ter se nad podobo nekako v nebo strijale. Župnik ogleduje to podobo, premišljuje to reč, nenavadno vedenje kužkovo se mu naravnost pomenljivo dozdeva, on misli in misli in sklep je bil storjen. Podoba taka, si misli, ne gre v gozd, kjer je nastavljena vsaki nevihti, ampak na sveti kraj, v cerkev, ... in v cerkev jo hočem tudi djati in v čiščenje ljudstvu izpostaviti. Rečeno, storjeno.

Župnik sname podobo s hrasta in jo nese na svoj dom, v farovž Tratinski ter jo tu postavi in shrani v svojo nar boljše sobo, češ, naj bo sveta podoba tukaj, dokler ji pravega mesta v cerkvi ne dobim. Kako pa se župnik začudi, ko drugo jutro v sobo stopi in podobe nikjer ne ugleda, nikjer ne najde. Še bolj pa se čudi, ko se prepriča, da med tem časom še mogoče bilo ni, da bi bil kdo v sobo prišel, in ko poprašuje in poprašuje, in mu spet živa duša v celem farovžu kar nič odgovoriti ne vé, in odgovoriti ne more, ker nihče nar manjši reči o tej zadevi vedil ni. Gospod še zmiraj ugibuje, kam in kako da bi bila podoba preiti zamogla, kar se nekdo oglasi, ter pripoveduje, da je omenjeni, včeraj v farovž prineseni, pa pogrešani kip zopet v gozdu na hrastu. To slišati, hitro župnik teče tje, podobo v drugo s hrasta vzame in jo ko prej v farovž k sv. Marjeti prinese, tu v sobi dobro shrani, vse pozapre in dobro zaklene. Pa drugo jutro je zopet ni bilo, po noči je zginila. Gospod, ko gre na vse zgodaj v sobo, dobro prej vse ogleda ter najde pri vratih, plehah in oknih popolnoma vse tako, kakor je prej ta dan sam zapustil, in v svesti si je bil, da podobe nihče po naravnem potu vzeti ne more, zato se je bilo njegovo čudenje v sterjenje spremenilo, ko v sobo stopi, in Matere Božje zopet ne najde!

Da jo je šel zdaj prec v gozd na stari hrast iskat, to je jasno, in ko jo res tukaj najde, jo spet vzame, sabo nese in v sobo zapre. Pa ko tudi v tretje po noči zgine in se na staro, navadno mesto preseli, potem si ne upa župnik več je na njenem izvoljenem mestu motiti; prepričan, da hoče Kraljica nebes v tej podobi na mestu najdena ostati in čiščenja biti, pusti jo tam, kjer jo je bil našel.

Ta prigodba z gospodom župnikom in s podobo Matere Božje se je hitro razširila, in v kratkem se je snidilo več kmetijskih, pobožnih devic, ktere so na mestu hrastovega terša kapelico napravile, podobo v to kapelico postavile in prostovoljno k časti Matere Božje samotariti sklenile. Sostavile so si v ta namen majhine celice iz lesa, so tu stanovale, sv. podobo oskerbovale, čednosti Božje porodnice posnemale, se v pobožnem, svetem življenju vadile in uterjevale in tako perve priprosto samostansko življenje v tem kraju pričele. Res, mičin začetek samostana Velesovskega po ustnem ljudstvenem poročilu.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Beseda gg. bogoslovcov 19. t. m. Kakor lani ss. Cirilu in Metodu na čast, tako so letos gg. bogoslovci napravili besedo v spomin Vodniku, nekdanjemu buditelju slovenskega slovstva. Ostanimo pa brez družega ozira samo pri besedi, ki je bila za vedrilo prav dobro osnovana in ne manj čvrsto izpeljana.

I. V vvodu je g. Marinko omenil, kako je Vodnik budil narod k duhovni delavnosti, da mu torej hočejo venec podati s to slovesnostjo.

II. Naslednja kitica iz raznih Vodnikovih pesem, velik kor pod g. Alijaševim vodstvom je izvirna sestava, in petje se je glasilo res kaj moško, prav po kranj-

sko, po gorensko, bilo je vse razveseljeno, večkrat vse v smeju in ploskanji pri domačih arijah.

III. G. Petrovič je nato v slovesnem govoru omenil, da so redki veliki možje, pa da je teh malo treba toliko bolj preslavljeti. In kako, s čim preslavljeti? Noče del naštevati, temu le k nasledvanju spodbuja, ostane pa le pri enem Vodnikovem delu, pri časništvu. Govor pravi nadalje:

„Mi smo kleriki. V tem je že izrečena naša častna, sveta, toraj prva dolžnost, da čujemo nad resnico, da jo branimo proti vsakršnim napadom in skerbimo za njeno čistoto. „Ni pastor vigilet, ovile frangetur!“ Če mi ne čujemo, resnica se skali — posebno, ker je sedanji čas mnogo, da, premnogo strastnih kalilcev resnice.

Pa kako bomo svoje važno opravilo naj bolje izvrševali? Kako se bomo naj bolj uspešno stavili nasprotniku v bran? Kakošno naj bo naše orožje? Da to zvemo, pogledati moramo v tabor nasprotnikov, in preiskati njegovo orožje, način njegovega bojevanja, ker le potem bomo mogli sebi poiskati pripravnih sredstev v zdatno obrambo. Drugače utegnemo imeti prav dobro bojno obleko, vendar bomo zmagani, ker bi imel nasprotnik nam še nepoznane sile in moči. Železni in jekleni oklepi so v obilnej meri zadostovali v dobi pred smodnikom, — pa ko so začele pokati puške, kaj je pač potem pomagalo jeklo? Grozna moč so puške in topovi, kakoršne se rabijo do najnovejših časov; in zdaj? Zdaj ne zdajo vse skozi več toliko, ker so znajdlji iglenke in mitraljeze.

Enak boj je pri resnici. Ne manjka se jej nasprotnikov v nobenem času, pa tudi ne borilcev. Ako so nasprotniki vzeli sulico filozofije, prijeli so jo v roke tudi branitelji; če si je sovražna stran poklicala na pomoč brezdoznanstvo in naravoslovje, poiskala si je enacih zaveznikov tudi resnici prijazna stran — in zmagala je sijajno. Kaj pa sedanji čas? Kako se sučejo zoperkatoličani? Črnilo, pero, tisk in papir, to so njihove mitraljeze, s katerimi hočejo popolnoma razsekati zastavo resnice in na tla podreti njene stebre. Ta način prejšnjim časom ni bil tako močno v navadi; ker so pa zdaj tako nenavadni časi, ali se ne stavi do nas zahteva, da porabljujmo tudi mi nenavadne pripomočke.

Beseda na prižnici — res, vsa čast jej gre. Slava dobrim in vnetim govornikom, veliko storč za sveto reč! Toda, vsega ne opravi. Samo ona ni dovoljno orožje sovražniku nasproti. Kakor on, vzemimo še mi pero, črnilo, tisk in papir v roko in ako bomo to dobro, vsak dan rabili, ni se nam treba bati, da bi kdaj propadli! Če ima nasprotnik mitraljeze, zakaj bi jih mi ne imeli, ali bolj prav, potem so tudi nam neizogibno potrebne, če hočemo zmagati. Časništvo je sedaj med prvimi močmi; to nam priča vsakdanji njihov vspéh. Ali bi imela katoliška cerkev toliko zagrizenih nasprotnikov, ko bi preštevilni časniki v nasprotnem taborju ne podžigali tega sovraštva zoper njo vse čez in čez? Ali bi pač imela sv. resnica tako malo vnetih častiteljev, ko bi množica lažnjivih listov ne trosila po svetu vsakoverstnih zmešnjav in — milujem, da moram reči — ko bi ne bil katoliški svet nekoliko preveč dremal, ko bi bil katoliški svet malo bolj pazil na gibanje sovražnikovo in poskušal prestriti vse daljno napredovanje?

Ako je toraj časništvo toliko moč, ali se ga mar ne bomo poprijeli v svoje namene, da resnici pripomočemo k zmagi? In ali ne mora to posebno klerikom na sercu biti?“ itd.

Dalje pravi, da so do sedaj v tem oziru premalo delali, pa kako da v Ameriki katol. časništvo slovi, kako ga visoki podpirajo ter imajo nasprotniki pred njim „respect“... ter nadaljuje: „Pa, nisem sposoben zato, slišim ktere ga govoriti! Toda stoj, prijatelj! Ali je res

tako težavno zagovarjati resnico? Vsaj ona nima nasprotljejev v sebi, marveč je že v bistvu svojem čisto logična! Oni pa, ki se bojuje proti resnici, on je gotovo kje napačno sklepal in ta svoj napačni sklep kot dober dokaz poslal med svet! Ali pa, če je tudi prav sklepal, mora pa biti njegova podlaga čisto omahljiva. In menim, da ni ravno posebno težko prekucniti take omahljive podlage in s podlago pade celo poslopje; ali pa razkriti napačnih sklepov in tako osramotiti nasprotnike! In ako je delo tudi težavno, ali se bomo mar težave strašili? Mar trepetali pred pritežnostmi in sitnostmi? Naj nam bodo v zgled naši nasprotniki, kako se vendar marljivo gibljejo, kako obernejo vsaktero priložnost v svojo korist! In vendar se oni bojujejo za tako slabo, tako nevredno, tako zaveržljivo stvar — za laž! Kaj pa, ali ni naša sveta reč vredna, da se zanjo nekoliko potrudimo, da zanjo kaj preterpimo, nekoliko delamo? Če naš duh teži po resnici, in more le resnica zveličati, ter osrečiti človeški rod; ali ne bomo vseh moči stavili v to, da že pridobljeno resnico obvarujemo vsake spačenosti, vsacega madeža? In če je dandanes časništvo za to tako silno zdatna moč, ali ne bomo na tem potu delovali z vsemi svojimi dušnimi in telesnimi silami? Ali ne bomo branili sv. katoliške cerkve proti vsem silovitim navalom? In če bo trebalo, ali ne bomo radi za njo prelili svoje serčne kervi? Da, da, prav radi!“ itd.

„Kaj bomo pomagali cerkvi, če bomo zagovarjali njene pravice samo doma pri kosilu? če bomo še tako jezni pri branju lažnjivih spisov, pa bo ta jeza ostala le med štirimi stenami? Na noge torej! Vzemimo črnilo, pero, tisk in papir, pa kujmo v časnikih ognjene strele, ter zažigmo ž njimi nasprotnikovo suhoparnost! Kujmo v njih luč prave omike in posvetimo ž njo gnjilobi nasprotnikovih solizmov (zvijač in lažnjivih sklepov)! Boj, boj! to naj bo naše geslo; vsaj ga nam je dal naš najviši poveljnik rekoč: Nolite arbitrari, quia pacem venerim mittere in terram; non veni pacem mittere, sed gladium!“ (A. J.)

IV. Petje „Što čutiš“ (spomin na Kosovo polje) se je glasilo pretresljivo veličastno.

V. Čisto iz življenja posneta in naravno od gosp. J. Podboja sestavljena igra „Dijak-prosjak“ se je odlikovala ravno tako s svojo osnovo kakor z izpeljavo. Osnova je skoz in skoz v šaljevih smešnih ljudskih pregovorih, in igravci so bili popolnoma kos svojim nalogam ter se je vidilo, da so res kranjsko predstavo igrali „Kranjci.“ Dijak Zalogar (g. Brezovar) in dolhtar Koloraba (gosp. Škerjanec) sta se obnašala kakor ulita smešnika.

VI. V igri na glasoviru („Le solitaire“ iz Carafa itd.) več bogoslovcev enako kakor v petji pokazalo, v kako lepem cvetu ste tudi té blagi umetnosti v bogoslovju. Igrali so gg. Bohinec, Keržič in Alijančič.

VII. Pevski zbor je z veličanskim spevom „Domo vina“ (od A. Nedvoda) častitljivo sklenil lepo besedo.

Želeti je bilo samo ene reči, namreč: Naj bi bili pričujoči tisti, ki kričijo zoper duhovske naprave in jim pripisujejo „volksverdummung“, pa so sami nočni čuki — boječ se svitlobe in resnice. Ravno zato so jim dobro vravnane semenišča zoperne ter jih želé spremeniti v nekake posvetne državne naprave, v kterih naj bi se učili maliku liberalizmu kadilo žgati, sveto Cerkev pa prezirati in zaničevati.

Brat Caharija iz trapiškega reda v Banjaloki nam je naročil, da naj naznanimo preserčno zahvalo vsem tistim, ki so v korist naših južnih bratov njegovemu redu pomoč podelili. Kakor on pripoveduje, bi bilo prav dobro, ako bi se kake ubožne vterjeno-katoliške deržine iz Slovenskega blizo trapiškega kloštra v Bosni naselile ter bi se tako olika med narod razširjala bolj z zgledom

kakor pa z naukom. Slovenci se lahko razumevajo z Bosnjaki, ki govoré hervaško narečje, in kakor sorodni bratje bi tudi sicer ložej v zložnosti živeli. Častiti oo. Trapisti so voljni takim naselcem z vsim pomagati v začetku, s stanovanjem in živežem, jim tudi v sili še kaj zemljiša dati, akoravno bi si ga tudi sami lahko kupili, če imajo le nekoliko denara, ker je prav po ceni. Ondi so namreč silni prostori zemlje prazni in posebno lepi gozdi, pa prav malo prebivavcev. Pristavimo še enkrat, da prav posebno želé Slovencev — iz ozira na njih verstvo in narodnost, ker le s tim bi se olika v resnici razširjala, ktero je mahomedanstvo in razkolništvo zatlačilo. Ako bi se pri kakem duhovnem pastirji glasilе take deržine, mu radi naznanimo nadaljne pota, ki so potrebne, da svoj namen dosežejo.

Besednica. Kakor je zadnjič „Danica“ omenila, bode v nedeljo 29. t. m. občni zbor za katoliško besednico. Program je ta-le: 1. Sporočilo odborovo. 2. Poštév in predštév. 3. Prenaredba pravil. — Začetek je ob 5., ne ob 6. uri, kakor je bilo poslednjič povedano.

Vertec (št. 1. 1871) je prišel v prijetni obliki in prinesel: Nagovor do prelube mladosti. Modrost in vsegamogočnost Božja v stvarjenji. Miloserčna deklica (s sliko). Ne bodi sebičen. Deček in jablana (pesem). Naj slajši smeh. Lastovice in ptice (basen). Število devet. Prirodopisno natoroznansko polje (opice, žirafa s slikama). Škorec (s sliko). Raznosti, kratkočasnice itd. Pridjana je pesem „Tri cvetlice“ z napevom. (Izhaja 1. dan mesca, veljá polletno 1 gl. 20 kr.) Ako se bo ta list bližal temu za Slovence, kar je dunajski „Der Bund“ za Nemce (1 gld. na leto, Lichtensteinstr. Nr. 31. 1. Stock), bo imel zase lastno polje in zaupco tudi podporo.

Kaj se godi v Rimu, kar sv. Oče nimajo več kraljevega prestola? (Dalje. „V god presv. Jezusovega imena.“ Zato ga je tudi (svojega Sina) Bog povišal, in mu dal imé, ktero je čez vse imena, da se v imenu Jezusovem vsako koleno pripogne teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo.“ (Filip. 2, 9.)

Od kar je Bog po angelu svojo voljo naznanil, da naj se dá edinorojenemu Sinu Božjemu ime „Jezus,“ in od kar je sv. Pavel govoril do Filipljanov ravno omenjene besede, od takrat se je ime „Jezus“ po vsem svetu razširjalo, narodi za narodi so spoznavali to presv. ime, ga molili, častili in ljubili. In od kar je sv. Peter govoril: „Bodi znano vsim, in vsemu izraelskemu ljudstvu, da v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa Nazarenskega, ki ste ga vi križali, ktereга je Bog obudil od mrtvih, v tem stoji ta pred vami zdrav“ (Dj. apost. 4, 10), — od kar je Peter tedaj hromega pred vrati jeruzalemskega tempelja v imenu Jezusovem ozdravil, od takrat naprej skoz vse stoletja do današnjih dni se je na klic Jezusovega imena temota duš razsvetlovala, dušne bolezni se ozdravljale, telesno zdravje se povračevalo, vojske se dobivale, neverni so postajali verni, sleherni verni je bil pri poklicu na to sv. ime poživljen v dobrem, obvarovan pred skušnjavami in pred dušnimi nesrečami.

Vselej je bila nar višji skerb rimskim papežem to sv. ime oznanovati po vsem svetu, in ne le da so oni pošiljali med narode vsega sveta misijonarje v ta namen, temveč so tudi v Rimu mnogo učiliš in semeniš napravili, kakor tudi dovolili mnogim narodom, naj si vstanovijo tam svoje semeniša, da tako mladenči iz vsih krajev celega sveta slišijo nepokvarjeno vero iz ust sv. Očeta in njih namestnikov, ter jo potem nosijo med narode naše zemlje.

Take semeniša so: propaganda, kolegija ali teologično ustanovišče francosko, ogersko-nemško, poljsko, angleško, ameriškansko.

Vsi ti vstavi pa so vselej imeli tudi spodnje šole,

sosebo gimnazijalne, in sto in sto mladenčev vsih, tudi nar imenitnijih stanov in iz vsih krajev sveta je imelo tu nar bolji izrejo, nar bolji nauk ter so si pridobili nar večji učenost zedinjeno z nar bolji čednostjo in pobožnostjo. Potem ko so se izučili in vse šole doveršili, so tisti izmed njih, ki niso postali duhovni, se vračali domú, in tam so z zgledom in učenostjo tako rekoč svetni misijonarji postali tisučim in tisučim izmed ljudstva.

Tako je sv. ime Jezusovo svoje žarke čudopolnosti in ljubezni mirno in lahko razširjalo v srcih mladenčev, in po njih ustih okoli in okoli med njih sorodniki, znanci in prijatli mnogoteri sad obrodilo.

Odkar pa sv. Oče ne vladajo več, kako se godi z nar svetejšem imenom Jezusovim?

Odkar sv. Oče ne vladajo več, je talijanska vlada rimskemu (kolegiju) vstavu za učenosti moč uzela. To ustaviše nima več pravice skušnje imeti z mladino, spričala dajati, ktere bi mladino pripravno storile k očitnim službam, je tedaj le privatna šola, da bi bili tako mladenči prisiljeni, se le v onih šolah podučevati, kjer učijo in mladino pačijo od vlade postavljeni posvetnjaki, mavtarji, celo kak jud. Kako se bo v tih šolah učilo, je očitno. Ravno to je vlada storila mnogim drugim vstavom, sosebo tudi ženskim učilnicam.

Odkar sv. Oče ne vladajo več, ravno tih omenjenih kolegij udje, njih vodstvo, njih učenci nimajo več pokoja in miru.

Zato, da bi se učencem prigrenilo bivanje v Rimu, jih tu in tam na očitnem kraju mavtarji zasramujejo. Vodja belgiškega kolegija Msg. Roelants-a so očitno s kamenjem natezali. — Ko je ogersko-nemški kolegij o prazniku čistega spočetja imel okna svoje dvorane razsvetljene, so jim jih mavtarji potolkli. In tako povsod kažejo talijanski roparji, da hočejo zatreti one kolegije, kjer se mladenči učijo Jezusovo ime častiti. Oni želijo, da bi vse tiste vlade, ki imajo kolegije v Rimu, tolikratne nadlege se naveličale, ter mladenče poklicale domú in bi po tem takem te stanovališča v Rimu nehale.

Tedaj poprej, ko so sv. Oče v Rimu gospodovali, je bilo rimsko mesto središče svete in prave učenosti; zdaj pa, ko talijanska vlada v Rimu gospodari, bo to mesto postalo središče, v katerem se mladina kvari.

Temu nasprot pa je še zmerom veliko veliko dobrih, zvestih katolicánov, ki

1. kličejo ime Jezusovo na pomoč za sv. Očeta, spominjaje se besed Jezusovih, kar koli bote prosili mojega očeta v mojem ime, vam bo dano. — Tridnevne pobožnosti neprenehoma opravljajo povsod po vsih mestih po Lašken in tudi že po Nemškem, da bi Jezus pomoč poslal sv. Očetu in svoji sv. Cerkvi.

2. Ime Jezusovo kličejo na pomoč otročiči rimskega mesta. Imajo namreč v Rimu pred ss. tremi Kralji otroški praznik „Befana,“ o katerem jim stariši dajeje mnogo lepih daril v spomin, da so ss. trije Kralji bili Jezusu daril prinesli. Rimski otročiči pa so se letos odpovedali tem darovom in so temu nasproti izverstnih daril prinesli sv. Očetu 5. in 11. januarja, ter so prosili Jezusa, naj bi se on zavoljo tega, ker so si oni pritergali darila in veselje, sv. Očetu pomoč podelil.

3. Družba mladenčev v Genovi, talijanskem mestu, v očitnih molitvah daje čast Jezusovemu presv. imenu, se odpoveduje vsemu veselju, je poslala sv. Očetu denara in adreso, v kateri očitno naznanuje svojo oporeko zoper rop, ki ga je talijanska vlada doveršila v Rimu.

Tako se vojskuje ljubezen do Jezusovega imena s s sovraštvom proti njemu.

Svesti smo si, da bodo užugali oni, ki Jezusovo ime ljubijo, zakaj po besedah sv. Vincencija Fererija je „to sv. ime pomoč zoper vse nevarnosti, Gospodovo

ime je nar močnejši turn; k njemu pribeži pravični, in bo obvarovan.“ (Prigov. 18, 14.)

Pelinovec.

Ena vijolica. O letošnjem Božiču — ravno nedeljo poprej — je francoski duhoven se peljal devet milj deleč v malo vas, v večerni Ameriki. Bilo je stekleno merzlo, snežilo in mēdlo je, in voz je bil odpert in prav reven. Na potu se mu je zdehalo po solnčni Francii, kjer je bil lani ob tem času po opravljeni sv. maši dobil kitico vijolic v svoji sobi. Ozre se v nebo in moli, da bi mu ljubi Bog vender tudi danes dal kako veselje doživeti. —

Kadar pa v vasico pride in stopi v ubožno cerkvico, najde staro francosko ženo, ki se ni mogla angleško učiti in je že dvajset lēt čakala in upala, da pride kak francoski duhoven, pri katerem se bo spovedala in sv. Obhajilo prejela. Z veliko priserčnostjo je dobri duhoven Boga zahvalil za to vijolico, ki mu jo je pripravil daleč od domačije v merzli zimi. (Novojorški cerkv. list.)

Tebi, ki to bereš, pa gotovo ni potreba čakati na namestnika Božjega, ki bi še le čez morje prišel, in vender morebiti spoved predolgo odkladaš.

Francoska očitna spoved. Pod napisom „La Confession de la France“ eden francoskih listov popisuje očitno spoznavanje, zakaj se ubogim Francozom sedaj tako godi in pravi med drugim:

„Mi francoski narod, mi, ki nas je Bog s svojimi naj bogatejšimi darovi oblagodaryl, katerih nehvaležnost in zaničevanje je tako dolgo prenašal, mi smo končno Njegovo prizanašljivost utrudili, smo poslednjič upognjeni pod udarci Njegove šibe. Gospod, Tvoje sodbe so pravične, Tvoje strahovanja, tudi naj terši, so zaslužene. Bili smo napuhnjeni in nečimurni. Ponašali smo se za prvi narod na zemlji, in smo preziraje gledali na druge ljudstva, ki smo si prilastovali pravico jih učiti, od katerih se nič nismo hotli učiti... Misleči, da smo nepremagljivi, smo bili prederzni in zabavljajoči, vedno pripravljeni na boj, ne marajoč za prelito kri, če ni bila naša. Zato si nas strahoval z neslišanimi pobitji. Vojna, naš ponos, se je stopila kakor vosek na plamenu. Razdjavne orožja, s katerimi smo bahali, so nam izderte iz rok, terdjavne prišle v oblast sovražnikovo, ki našo deželo teptá brez usmiljenja. Pravičen si, o Gospod! naša prevzetnost je bila vredna šibe. Bili smo meseni samopridniki. Gnani od poželjivosti smo sanjali le od bogastva, ki sladne veselja napravlja... Naše ravnilo kakor naše obnašanje je bilo sprideno. Prisegolomstvo smo za nekrivo izrekovali, preslavljali, kronali. Resnico in vest smo za presojo cenili. Zasmehovali smo, kar se mora posvečevati. Žena, zakon, državna čednost so postale tarče zaničevanja, — kazališa in slovstvo je bilo šola kužljivosti (Poslušajte liberalci!)... S svojimi brezsravnimi šegami (modami) smo sebe onečastili, druge pohujšali. Po vsih verstah našega občinstva je sedela pregreha za mizo, — vsim se je pred oči razstavljalo, kar naj se človek še imenovati sramuje. (Čujte trgovci z nersravnimi podobami, bukvami; gospodarji z ostudnimi figurami po stenah, ki ste svete in poštene zaverгли!) Izročil si nas bil v oblast nepravničnega in neresničnega gospoda, ki je naše bogastvo zapravljjal, kri naših sinov prelivaj, naše ime s sramoto pokril. Pravičen si, o Gospod! zaslužili smo Tvoje šibe. In vender udarci, ktere si nam pritiskal, vender revšina, v katero smo pogreznjeni, nam še ni odperla oči, da bi spoznali grehe, ki so nas pogreznili. Razdraženi smo, ne pa skesani. Vsak toži bližnjega, ne samega sebe. Godernjamo zoper Tvojo ojstrost, kakor bi bila nezaslužena. Reši nas, o Gospod, naše slepote!.. Ko nas boš očistil v ognji britkosti, oprosti nas našega sovražnika, daj zopet mir naši do-

mačii. K Tebi povernjeno, prerajeno s poskušnjami bodi Francosko pred svetom priča Tvoje milosti, potem ko je bilo priča Tvoje ojstrosti in pravice.“ —

Taka je francoska, kakošna pa bi bila nemška očitna izpoved, ako bi se novi cesar Fric Viljem, Bismarck in drugi jeli spovedovati svojih in svojega naroda grehov, kakor jih tožijo nemške, kakor francoske vdove in sirote, požgane mesta in vasi, in to tisučeri živih in mertvih!

Razgled po svetu.

Cesarja imajo Nemci. Zastopniki raznih polkov (tedaj vojaštvo) so 18. t. m. v pričo nemških vladarjev pruskega kralja Vilhelma v Verzajlu na Francoskem razklicali za cesarja. Nemški knezi so mu že poprej to čast ponudili, ki jo je sedaj si dal dati. Tudi parska ljudska zbornica je 21. t. m. sprejela zvezo s Prusijo, s čimur je pruska slava še bolj podkurjena. Tako je tedaj tudi čast nemškega cesarstva, ki je kdaj kinčila katoličane, prešla na luteransko glavo. Doklej bode to terpelo, je drugo prašanje, ker framasoni prikimavajo le takim prestolom, ki menijo, da bodo lestva k njih namenu.

Sultanova vlada se je v reči armenskih zoper Rim upornih kristjanov postavila zoper Rim. Veliki vezir svetuje razkolnikom, naj si v zloznosti izvolijo svojega patrijarha, in daje privoljenje, da naj skliče občni zbor. Ako je tem revežem ljubše imeti za papeža sultana turškega in pozneje morebiti ruskega cara, kakor pa namestnika Kristusovega, je to novo znamenje napuha in zaslepljenosti. Carigrajski razkolniški patrijarh bode tedaj s privoljenjem visoke porte sklical cerkveni zbor in glavna naloga mu ima biti poravnanje z Bulgari.

Amerikansko. Novojojški katoliški časnik ima nekatere opombe o ondotnem stanu, ki so prav podučljive. Pravi, da v njih amerikanski domačii je prav priserčno življenje. Mir imajo z vsimi narodi, vsa obertnija in djanstvo cvete, denara je dosti v deželi, blagor se dviga čedalje bolj, kar je tudi predsedniško sporočilo undan omenilo s hvaležnostjo do božje previdnosti. (Bode kmali imela republika več vere, kakor pa marsiktere filisterske vstave.) V zadnji državljanski vojski vsekane rane se hitro celijo. (Zlasti se državni dolg silo hitro plačuje, ker ves narod je na straži, kako se gospodarji in ne more se blezo toliko pehariti in slepariti, kakor po Evropi.)

Katoličani pa imajo versko in vestno svobodo, in vsled tega se katoliška vera bolj razširja, kot v kateri koli deželi. (Potrebno je pa tudi, zakaj ravno kar smo brali, da do 25 milijonov ljudi je v Ameriki še brez kake vere.) Noben „placetum regium“ katoliške cerkve ne zadržuje. (Naj bi le bana Ravcha tje poslali, bi kmali vidili!) Več kot petdeseteri prelati imajo čisto prosto občevanje med seboj in do zunanjstva. Nobena posvetna vradnija se v Ameriki ne meša in ne vtika v katoliške cerkvene reči, v vstave (kolegije) in šole, v verske redove in družbe, ki zamorejo živeti in se razširjati prosto in brez prideržka po svojih pravilih.

Kako je pa po Evropi! pravi dalje uni list. Nemško-francoska vojska spreminja velik del Francije v pušavo, jih tisuče spravlja na beraško palico in celo deželo napolnuje z revšino in britkostjo.

Pa tudi Nemčija mora piti kupo terpljenja. Ako je tudi njeno orožje dosedaj zmagovito v deželi svojega nasprotnika, pa koliko žalost delajo po Nemškem tolike vdove in sirote. (Le samo v Cahen-u ali Achen-u ob Renu je čez 1200 deržin, ki jih mora občinska milošnja zderžati, ker njih očetje ali pa sinovi so ali mertvi, ali pa ranjeni. Kraj Vilhelm pa se je dal za cesarja izklicati in veselice obhaja pred Parizom, nad ktereга

bombe mečo.) Kjer je bilo poprej veselje o Božiču, je sedaj serčna bolečina in jokanje, in le Bogu je znano, kaj se pride? Ustavljanje Francozov je nepričakovano močno in zdi se, da hoče tudi Moltke-tu kljubovati. Še bode tisuče nemških žrtev na Francoskem!

Cesarovanje prusko je bolj papirnato kakor pa občinsko veselje, je bolj v dvorovskih časniki kakor pa v resnici v ljudskih srcih. Ako bi se pa celo zgodilo, da bi francosko orožje zmagalo (ta trenutek pač ne kaže), potem se doverši žalo-igra, o kakoršni se ni kmalo na Nemškem dozdevalo, in padla bi, naj berže da pruska krona.

Rimsko. 6. vinotoka lanskega leta so sv. Oče podelili za enkrat na dan 100 dni odpustkov, kdor naslednjo molitev obmoli s skesanim srcem:

„Predobrotljivi Jezus, Ti sam si naše življenje, sam Ti naše vstajenje. Tebe tedaj prosimo, ne zapusti nas v naših britkostih in zmešnjavah; temuž zavoljo smernih težav Svojega presvetega Serca in zavoljo žalost Svoje neomadežane Matere pridi na pomoč Svojim služabnikom, ktere si s predrago kervjo odkupil.“

Iz Ljubljane. Letni shod katoliške družbe 24. t. m. je bil tako obilno obiskan, da prostorna dvorana v Virantovi hiši ni mogla vsih obsegati in jih je več moglo v stranskih sobah biti; toraj se bode o drugih tacihi prilikah za večji prostor poskerbelo. Gospod predsednik grof Wurmbrand je po čerstem nagovoru poročal, kar je skoz leto družba delala, gosp. tajnik J. Flis pa precej nato v slovenskem jeziku. Ker ni bilo družih posebnih govorov, sta gospoda poročevalca s poročili sklepala prav čerste opombe v podobi nagovorov o sedanjem stanu in terpljenji katoliške Cerkve, toraj o potrebi katoliških družb itd. Veliko veselje je delalo pričujočim naslednje srečanje, pri katerem je bilo spečanih čez 500 srečk in okoli 70 — vmés prav lepih dobitkov; in ker so bile srečke po 10 kr., so pričujoči zložili lep denar skupaj, ki ga bodo dobili reveži in ubožni. Gosp. podpredsednik dr. Kosta je v vnetih besedah priporočil pričujočim, naj bi se obilno vdeleževali shodov, ki jih ima odsek za ubožne vsak drugi čertetek ob 3 popoldne, pri kterih se denar in druge reči skladajo za ubožne, kdor je od kodar si bodi za to kaj dobil, in se deli med ubožne osebe in deržine po hišah, kterim dobre gospé in gospodičine same darove na dom nosijo; se vé, da se poprej osebno prepričajo, če je res potreba. Po nasvetu g. dr. Kosta sta bila gospoda: misijonar Francišk Pirc v Ameriki in o. Jožef Klinikovström, iz Jezusove družbe, enoglasno izvoljena za častna uda naše katoliške družbe. — Sklenil je g. predsednik shod s prav primernimi besedami za mir in edinost med raznimi narodnostmi in narodi, kakor je po duhu sv. katol. Cerkve, in končno zaklical slavo sv. Očetu in cesarju, kar so pričujoči doveršivši povzeli.

Podpisov za adresu do sv. Očeta in za protest zoper oropanje do ministerstva je do 24. t. m. poslanih katoliški družbi: Z Dobrove 720*) in 376; — z Rudnika 54 in 54; — iz Zelimej 237 in 114; — iz Poljan nad Loko 960 in 480; — iz Železnikov 382 in 256; — iz nove Oslice 329 in 120; — iz spodnjega Tuhina 449 in 176; — s Tujnic 240 in 120; — z Gojzda 240 in 120; — z Blagovice 652 in 288; — iz Svišnja 174 in 85; — iz št. Jurja 291 in 167; — iz Javorij pri Litiji 222 in 118; — iz Soteske 70 in 35; — iz št. Vida pri Ipavi 865 in 244; — iz Zapog 120 in 120; — iz Rovt 606 in 84; — iz Brezovice 740 in 337; — iz Besnice

*) Perva številka povsod kaže adressa do papeža, druga protest do ministerstva.

295 in 57; — z Zalega Loga 294 in 152; — iz Čateža 360 in 60; — iz Sostrega 884 in 328. Iz Zagorja, Grada, Bukovšice in Loškega potoka so poslani imena že na Dunaj.

Opomnimo naj tukaj, da naj se zato nikar število podpisov ne kerči, ako morebiti kje pôl za podpise primanjka; vsak naj si jih pripravná sam, samo toliko naj gleda, da velikost ne bode razločna od unih, ki jih je poslala družba. Tukaj je treba, da se očitno skazemo za prave otroke namestnika Kristusovega, toraj naj se podpiše vse — mlado in staro. Če se dopolnovanja pošiljajo k temu, kar je že poslano, jih bomo tudi naznanovali.

Nevošljivo nergá že spet Taglbatt, ko vidi v Danici zaznamnjanih darov za našega oropaneega, osem-desetletnega sv. Očeta Pija IX!!! Veste, da je to tisti Taglbatt, ki pa zná tako mično gladiti velike davke, ki jih plačuje narod? Kaj pa tisti tisuči in tisuči, puha-joči v mavho časnikiarskih judov, ki nam vero skrunijo.

Dobrotni darovi.

VICarIVs ChrIstI In fIDe MagIster InfaLLibILIs.

Za sv. Očeta. Iz Loke po g. fajm. Remicu. Prosimo sv. blagoslova, da bi zamogli pobožno živeti in srečno umreti in želimo sv. Očetu rešenje od njih sovražnikov: J. B. 1 gld., K. O. 1 gl., M. K. 1 gl., neimenovan 70 kr., Šp. K. 1 gl., J. Molj 1 tol. za 1 gl. 6 kr., 2 križ. po ½ gl. in 3 kr. st. den. v sr., neimen. 2 gl. 90 kr., neimen. 1 gl. 30 kr., neimen. 40 kr., L. J. 2 stare dvajs., J. O. 2 stare deset., neimen. 20 kr. — Neimenovana oseba 1 cekin. Prosi sv. blagoslova in želi rešenje sv. Cerkvi iz rok njenih sovražnikov. — Z Brezovice 22 gl. in 1 staro dvajset. Prosimo sv. blagoslov za pastirja in ovčice. G. f. J. P. 5 gl. sr. — Naša mala fara Dražgoše tudi majhen dar (8 gl. 42 kr.) daruje sv. Očetu, ter kliče: „Vse za Boga, Vero, Papeža!“ — Iz Škofje loke po g. f. P. R. 9 kup. po 30 kr. in 1 kup. za 2 gl. 30 kr. sr. in 2 st. dvajs. — Dr. V. v Ljubljani 3 gl. v sr. — Gospodičine notranje šole pri čč. gospéh Uršulinaricah v Ljubljani 18 gl. v pap. in 8 gl. v sr. Iz celega serca vdane svojemu preljubemu sv. Očetu. Jih prosijo za sv. blagoslov, da bi moge prav pobožno živeti, in k Bogu molijo, da bi papaža milostno rešil iz rok njih sovražnikov. — Zamurki Alojzija in Terezija v ravno tem samostanu — perva 3 gl. 10 kr., druga 2 gl. 20 kr. Ta darček darujete sv. Očetu iz hvaležnosti za dar presv. vere, in ponižno prosite sv. Očeta za sv. blagoslov tudi svojim ljubim rojakom, da bi jih Bog enako rešil iz teme nejeverstva. Ker ste pa sami skusili, kako huda je sužnost v tolovajskih rokah, torej prosite Boga, da bi tudi sv. Očeta milostno rešil iz rok roparjev. — Iz duhovnije Budanjske več darovavev skupaj daruje 15 gl.; vsi darovaveci prosijo blagoslova od sv. Očeta, vsak v svoj dobri namen in za srečno zadnjo uro! — K. C. Da bi bila zmirej vdana sv. Očetu 25 soldov v sr. — M. Zabred 1 gold. sr. M. in U. Kr. 30 kr. — Iz Kolovrata po čast. g. fajm. A. Zormanu: Farmani 7 gl. a. v.; J. Zupančič 2 gl.; M. Keber 3 gl. Vsi prosijo sv. blagoslova, da bi se v sv. veri vedno bolj oživljali, da bi Bog sv. Cerkev po- višal, sovražnike njene pa ponižal. — Šim. Čarman 1 gl. — Iz Zapog 2 gl. 60 kr. — Prečast. g. H. Kahl 1 papežev terdnjak. — Neimenovana oseba 2 gld. — Iz Po- stojne 5 gl. — (Drugi darovi prih.)

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. — n. —: Precej prih. hval.; toda med rokop. so naved. buk., ki jih ni? — G. Š. P.: Prihodnjič. — G. J. L.: Zanesite se, da je za vas in za vse bolj prav tako; obširne bi utegnili k večjemu osebno izročiti. Naročilo prišlo.